

מדינת ישראל

ע"י פרקליטות המדינה

משרד המשפטים

רח' צלאח א-דין 29, ירושלים

טל': 02-6466465; פקס: 02-6468030

המעוררת

- נ ג ד -

1. ליעד (בן איתן) אדרי

יליד 2001, ***

יוצג בבית המשפט המחוזי ע"י ב"כ עוה"ד

שירה ניר מרח' מפל התנור 21, אשקלון

נייד: 052-5633956; פקס: 08-9970014

מייל: Shira.law.office@gmail.com

המשיב

2. נפגעי העבירה

משפחת המנוח יואל להנגה

יוצגה בבית המשפט המחוזי ע"י ב"כ עוה"ד

רחל צינקין מרח' דניאל פריש 3, תל-אביב

נייד: 054-7743307; פקס: 03-6078889

מייל: Racheli@scadv.co.il

משיבים פורמאליים

הודעת ערעור

מוגש בזאת ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' הנשיא ואב"ד, א' הלמן, כב' השופטת י' שיטרית וכב' השופטת א' אבו-אסעד; להלן: "**בית המשפט קמא**") מיום 12.9.24 בת"פ 44178-11-22, במסגרתו הורשע המשיב על-פי הודאתו בעבירות של **חבלה בכוונה מחמירה**, לפי סעיפים 329(א)(2) ו-29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**"), **שיבוש מהלכי משפט**, לפי סעיף 244 לחוק, **והדחה בחקירה**, לפי סעיף 245 לחוק. לאור האמור, **בית המשפט קמא גזר על המשיב את העונשים הבאים:**

- א. 5 וחצי שנות מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו (מיום 8.10.22 ועד יום 1.6.23);
- ב. מאסר מותנה בן 18 חודשים למשך שלוש שנים, לבל יעבור במהלך תקופה זו כל עבירת אלימות מסוג פשע;
- ג. מאסר מותנה בן 6 חודשים למשך שלוש שנים, לבל יעבור במהלך תקופה זו כל עבירת אלימות מסוג עוון, לרבות איום;
- ד. מאסר מותנה בן 4 חודשים למשך 3 שנים, לבל יעבור במהלך תקופה זו כל עבירה של שיבוש מהלכי משפט או הדחת עד;
- ה. פיצוי כספי למשפחת המנוח יואל להנגה (להלן: "**המנוח**") בסך 50 אלף ₪.

• **העתק גזר הדין רצ"ב ומסומן א' (להלן: "גזר הדין").**

כתב האישום שבו הודה והורשע המשיב מתאר אירוע אלימות קשה ואכזרי, שהוא יזם והוביל, אשר בסופו מצא המנוח את מותו. המשיב התערב בסכסוך של מה בכך שהוא לא צד לו, אשר התנהל כ-15 דקות קודם לכן בין המנוח וחברו לאחרים, וטופל ונסגר על-ידי המשטרה. חרף האמור, בחר המשיב לחזור למקום בו התרחש הסכסוך במטרה לאתר את המנוח, כדי לפגוע ולחבול בו; הצית מחדש את הסכסוך; והכל – כשהוא עומד בראש חבורת נערים, רובם קטינים ומצוידים בכלי תקיפה – אותם הוא הוביל במטרה להתעמת עם המנוח וחברו, לחרחר ריב, ולעשות דין למנוח ולחברו כראות עיניו.

יחד עם חבורת הקטינים המצוידת בכלי תקיפה, תקף המשיב באופן אלים ואכזרי את המנוח וחברו – עשרות משתתפים נגד שניים בלבד. לאחר שנדקר המנוח על-ידי מי מהתוקפים, בעט בו המשיב באזור שבו נדקר, באופן שהוביל להתמוטטותו על הרצפה, והסתלק מהמקום תוך שהותיר את המנוח חבול ומדמם. פשע על פשע הוסיף המשיב, כשלאחר האירוע פעל לשיבוש מהלכי משפט והדחה בחקירה, עת החביא את הבגדים שלבש בעת האירוע והורה למעורב נוסף בתקיפה לשקר בחקירה.

המערערת תטען כי העונש שהשית בסופו של יום בית המשפט קמא על המשיב – 5 וחצי שנות מאסר בפועל – אינו מתיישב עם המסר הברור והחד-משמעי שיצא מבית משפט נכבד זה באשר לצורך בתגובה עונשית מחמירה ומרתיעה לאלימות הרווחת ברחובות ישראל, ולתופעה הבזויה של חרחר ריב, עשיית דין עצמית ושימוש באלימות קשה על רקע סכסוכים של מה בכך, המובילה, לא אחת, לאבדן חיים טראגי.

בית המשפט קמא אף שגה כאשר לא נתן משקל משמעותי לנסיבות הביצוע החמורות באופן יוצא דופן של תיק זה: העובדה שהמשיב הצית מחדש סכסוך שכבר טופל ונסגר על-ידי המשטרה; התכנון המוקדם של התקיפה של המנוח; החזרה לזירת הסכסוך הראשוני, כשהמשיב מוביל ועומד בראש חבורת קטינים המצוידים בכלי תקיפה במטרה להתעמת עם המנוח ולפגוע בו; השתתפותו של המשיב בתקיפה האכזרית; בעיטתו של המשיב במנוח באזור שבו נדקר, באופן שהוביל להתמוטטותו של המנוח; הפקרתו את המנוח חבול ומדמם; ופעולותיו של המשיב לשיבוש החקירה בתיק.

העונש המקסימלי הקבוע בצידה של עבירת החבלה בכוונה מחמירה, שבה הודה והורשע המשיב, הוא 20 שנות מאסר בפועל. המערערת תטען כי החומרה המופלגת של האירועים שבהם הודה והורשע המשיב, מחייבת כי נקודת המוצא לגזירת הדין תהא העונש המקסימלי הקבוע על-פי דין. עונש העומד על רבע מכך, כפי שהשית בית המשפט קמא על המשיב, אינו הולם את האלימות הקשה והאכזרית שהפעיל המשיב כלפי המנוח, בפרט בהיותו יזם ומוביל והתקיפה; וחמור מכך – יש בעונש זה כדי לייצר מסר סלחני ומטעה כלפי הציבור, שאין בו כדי להרתיע את המשיב ואחרים מפתרון סכסוכים באמצעות עשיית דין עצמית תוך שימוש באלימות חמורה.

לבסוף, תוסיף ותטען המערערת כי שגה בית המשפט כאשר לא נתן משקל ראוי למסוכנות הרבה של המשיב, ולהערכת שירות המבחן לפיה קיימת רמת סיכון גבוהה להישנות התנהגות אלימה ומסוכנת מצידו בעתיד.

רקע עובדתי

1. ביום 21.11.22 הוגש נגד המשיב כתב אישום לבית המשפט קמא, אשר ייחס לו את רציחתו של המנוח יואל להנגה, לצד עבירות נוספות של שיבוש מהלכי משפט והדחה בחקירה (להלן: "כתב האישום המקורי"). ביום 19.12.22 אישר בית המשפט קמא לבקשת המערערת את תיקון כתב

האישום המקורי (להלן: "**כתב האישום המתוקן**") על דרך של הוספת אישום. זאת, כך שלמשיב יוחסה בנוסף לעבירות המפורטות בכתב האישום המקורי, גם עבירת החבלה בכוונה מחמירה.

2. ביום 5.7.23 הגישה ב"כ המשיב מענה בכתב לכתב האישום המתוקן, במסגרתו כפר במיוחס לו.

3. פרשת התביעה בתיק, החלה ביום 7.2.24 ובמהלכה התקיימו ארבעה דיוני הוכחות. במסגרת דיונים אלו העידו מספר עדי תביעה, וכן הוגשו ראיות מטעם המערערת, לרבות סרטון מצלמת אבטחה המתעד את האירועים המתוארים בכתב האישום (ת/1).

• העתק סרטון האבטחה (ת/1) רצ"ב ומסומן ב'.

4. במקביל לפרשת התביעה, התנהל בתיק הליך גישור בהסכמת הצדדים. במסגרת הליך זה, התקיימו שבע ישיבות, אשר בתומן, ביום 14.3.24, הודיעו הצדדים לבית המשפט קמא כי הם הגיעו להסדר טיעון. בין הצדדים הוסכם כי המשיב יחזור בו מכפירתו, יודה בכתב אישום מתוקן בשנית (להלן: "**כתב האישום המתוקן במסגרת הסדר**") והצדדים יטענו באופן חופשי לעונש.

5. בנוסף, הוסכם בין הצדדים כי ניתן יהיה לעשות שימוש במסגרת הטיעונים לעונש בעדויות עדי התביעה ובראיות שהגישה המערערת במהלך פרשת התביעה, וכי המשיב יוכל לטעון שזהות הדוקר של המנוח אינה ידועה. בתום הצגת פרטי ההסדר, ביקשה ב"כ המערערת כי ייערך תסקיר נפגעי עבירה למשפחת המנוח, וב"כ המשיב ביקשה בתורה כי יינתן תסקיר לעונש בעניינו.

6. לאור האמור, התיר בית המשפט קמא למשיב לחזור בו מכפירתו, המשיב הודה בעובדות כתב האישום המתוקן במסגרת הסדר כפי שיפורטו להלן, ובית המשפט קמא הרשיעו בעובדות ובעבירות המיוחסות לו, כאמור ברישא להודעת ערעור זו – **חבלה בכוונה מחמירה, שיבוש מהלכי משפט והדחה בחקירה**. בתום הדיון, נעתר בית המשפט קמא לבקשות הצדדים, והורה על עריכת תסקיר נפגעי עבירה למשפחת המנוח ותסקיר לעונש בעניינו של המשיב.

• העתק כתב האישום המתוקן במסגרת הסדר רצ"ב ומסומן ג'.

• פרוטוקול דיון הודיית המשיב והכרעת הדין מיום 14.3.24 רצ"ב ומסומן ד'.

7. על-פי עובדות כתב האישום המתוקן במסגרת הסדר, המנוח, יליד 2004, נמנה על שבט "בני המנשה", עלה לארץ מהודו והתגורר בנוף הגליל. בין המנוח למשיב לא הייתה קיימת היכרות מוקדמת. ב-6.10.22, סמוך לשעה 23:30, שהה המנוח יחד עם חברתו הדסה סינגסון (להלן: "**הדסה**") ברחבה הסמוכה לבית ההסתדרות בקרית שמונה (להלן: "**הרחבה**"). למקום הגיעו מספר קטינים שהטרידו את המנוח ואת הדסה (להלן: "**הקטינים**"). בעקבות כך, התפתחה קטטה בין המנוח לקטינים, שכתוצאה ממנה נגרמו למנוח חבלות בפניו ושבר בשן (להלן: "**התקיפה**"). לרחבה הוזעקו שוטרים על מנת לטפל באירוע, וסמוך לשעה 24:47 הם עזבו את המקום.

לאחר שנודע למשיב על התקיפה, הוא הגיע יחד עם ליית אלואסי (להלן: "**ליית**") ועם א.א. קטין יליד 2005, לרחבה. המשיב התעניין בנעשה, עזב את המקום, ושב אליו לאחר זמן קצר יחד עם ליית ועם חברת נערים שהתכנסה במקום (להלן: "**החבורה**"). בעת הגיעם למקום, חלק מהנערים בחבורה אחזו כלי תקיפה בידם, לרבות אבנים, מקלות, כלי חד ושרשראות מברזל. בסמוך לשעה 01:02, החלו המשיב וליית, כשהחבורה מאחוריהם, לצעוד לעבר הרחבה, שבה נכחו המנוח, הדסה, צפיר סינגסון (להלן: "**צפיר**") ושתי קטינות נוספות. המשיב ניגש למנוח ויתר הנוכחים,

נוסף בידו השמאלית בצורה מתלהמת, וצעק לעברם: "אף אחד לא מרביץ לילד קטן".

בין המשיב לבין צפיר החל עימות מילולי, במהלכו התקרב ליית לעברם בצורה מאיימת. בעקבות כך, תקף צפיר את המשיב במכת אגרוף בראשו. בתגובה, המשיב, ליית והחבורה החלו לתקוף את המנוח ואת צפיר. במהלך התקיפה, המנוח נדקר דקירה אחת בבטנו על-ידי אחד מהתוקפים. לאחר מכן, שעט המשיב לעבר המנוח ובעט בו בחוזקה. בעקבות כך, התמוטט המנוח ונפל לרצפה. המשיב המשיך לתקוף את צפיר, ולאחר זמן קצר עזב את המקום תוך שהוא מותיר את המנוח פצוע. בהמשך לאמור, וכתוצאה מהמעשים המתוארים, הובהל המנוח לבית החולים "זיו" בצפת, שם נקבע מאוחר יותר מותו.

בהמשך לאירועים אלו, במהלך הלילה, העלים המשיב יחד עם אחרים, את המכנסיים והקפוצ'ון אותם לבש במהלך האירועים המתוארים, והורה לליית למסור גרסה שקרית בחקירה על-פי דין.

8. ביום 18.4.24 הודיע שירות המבחן לבית המשפט קמא כי אין בסמכותו לערוך תסקיר נפגעי עבירה על אודות משפחת המנוח. זאת, מאחר שלפי סעיף 187(ב1) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "**החסד"פ**"), רק בתיקים שבהם הורשע נאשם בעבירת אלימות שגרמה למותו של אדם, קרי בעבירות רצח והמתה, ניתן לערוך תסקיר לקרובי משפחתו של המנוח, בעוד שבעניינו הורשע המשיב בעבירה של גרימת חבלה חמורה בכוונה.

9. בהמשך להודעה זו, עתרה ב"כ המערערת לבית המשפט קמא בבקשה להורות על הגשת תסקיר נפגעי עבירה. בקשה זו נדחתה ביום 23.5.24 על-ידי בית המשפט קמא, מן הטעם "**שכתב האישום המתוקן במסגרת הסדר אינו מייחס לנאשם עבירת אלימות שגרמה למותו של המנוח, אלא מפרט כי הנאשם חבל יחד עם אחרים במנוח**". במצב דברים זה, קבע בית המשפט כי הוראת סעיף 187(ב1) לחסד"פ אינה מתקיימת, אך ציין כי ישנן דרכים אחרות להביא את קולה של משפחת המנוח בפניו במסגרת הראיות לצורך קביעת העונש.

10. ביום 18.6.24 הוגש תסקיר שירות המבחן בעניינו של המשיב. בפתח התסקיר, הוצג הרקע האישי של המשיב, במסגרתו צוין כי המשיב לא גויס לצה"ל בגין אי-התאמה ועל רקע אירועים פליליים בהם נחשד כנער. בין אלו, תלונות שהוגשו נגדו כשהיה בן 16 בחשד לביצוע עבירות מין, בגין נעצר, נחקר והופנה לשירות המבחן לנוער. בזמנו, שולב המשיב בטיפול פרטני וקבוצתי, אך בחר להפסיק את השתתפותו בטיפול בטרם סיומו.

ביחס לעבירות שבהן הודה והורשע, ביטא המשיב חרטה על מעורבותו ואף הביע את רצונו להתנצל בפני משפחת המנוח. עם זאת, שירות המבחן התרשם כי **המשיב מקבל אחריות חלקית בלבד על מעשיו, ומסר גרסה "מקלה" להתנהלותו באירועים המיוחסים לו**. כך, תיאר שירות המבחן כי המשיב סיפר שהגיע לאזור האירוע לחבר שגר בסמוך, ומתוך סקרנות, לאחר שראה ניידות משטרה במקום, ניגש לבדוק את שאירע. המשיב סיפר כי עזב את המקום, אך לאחר פרק זמן קצר רצה לוודא שהכול כשורה, מתוך דאגה שהקטינים שהיו מעורבים באירוע התקיפה ייפגעו, ומתוך הבנה שהמשטרה עזבה את המקום. לדבריו, החליט לפנות למנוח על מנת לפתור את הדברים בצורה בוגרת וכי כוונתו הייתה טובה. עם זאת, לאחר שנחבט בפניו, המשיב "**חש צורך להגן על עצמו ועל כבודו**". כן, הוא ציין כי הוריד את בגדיו לאחר האירוע, אך שלל כי פעל על מנת להעלים ראיות, ומסר כי לא הדיח עדים, אלא ביקש מחברו ליית למסור בחקירותיו את האמת.

נוכח דברים אלו, שירות המבחן סבר כי המשיב **מכיר באופן חלקי, שטחי ושולי בלבד בחלקו**

בביצוע העבירות, נוטה להשליך את האחריות למעשיו ולמצבו על גורמים חיצוניים, ולא מסוגל לבטא אמפתיה כלפי המנוח ומשפחתו. ביטויי החרטה והאשמה שביטא המשיב, להתרשמות שירות המבחן, נבעו מאינטרסים אישיים-משפטיים של המשיב, ומקורם במחירים ובהשלכות של התנהגותו על חייו ומשפחתו, אולם **המשיב נעדר כל תובנה אמיתית ביחס לחומרת מעשיו**, וממוקד במידה רבה ברגשותיו ובצרכיו. הגם שהמשיב מסר כי הוא מעוניין להשתלב בהליך טיפולי, כשאפשרות זו עלתה – הוא הדגיש כי פעל מתוך כעס ודחף רגעי, ושלל צורך בטיפול. משכך, העריך שירות המבחן כי ישנה **רמת סיכון גבוהה להישנות התנהגות אלימה וברמת חומרה גבוהה מצד המשיב**, ולא בא בהמלצה על חלופת ענישה או שיקום במסגרת הקהילה בעניינו.

• **העתק תסקיר שירות המבחן, לעניינו של בית המשפט הנכבד בלבד, רצ"ב ומסומן ה'.**

11. ביום 18.7.24 התקיים דיון הטיעונים לעונש. ב"כ המערערת הגישה תצהיר נפגעי עבירה מטעם הוריו של המנוח (עת/1), טיעון כתוב לעונש (עת/2) וכן העידה את אביו של המנוח ואת ב"כ משפחת המנוח. במסגרת תצהיר נפגעי העבירה, פירטו הוריו של המנוח את הנזקים הנפשיים, הרגשיים, המשפחתיים והכלכליים הכבדים שנגרמו להם כתוצאה ממותו של בנם. הורי המנוח הדגישו כי קשיים אלו מועצמים בהיותם עולים חדשים, ובהינתן שהמנוח, בנם הבכור, היה אמון על קליטתם והשתלבותם בארץ, על פרנסת המשפחה, על הטיפול באחיו הקטנים ועל התקשורת עם גורמים שונים, מאחר שההורים אינם דוברי עברית. ראש נזק מיוחד ייחדו הורי המנוח לעובדה שהרוצח של בנם לא ייתן את הדין, בפרט נוכח מעשיו של המשיב לשיבוש מהלכי חקירה, שמנעו מהרשויות להגיע לחקר האמת ובכך לאפשר להם **"לסגור מעגל" ו"לקבל קצת שלווה"**.

במעמד הדיון, חזר אביו של המנוח על הדברים האמורים בתצהיר, כמפורט לעיל. ב"כ משפחת המנוח הדגישה כי הורי המנוח לא הצליחו לעבוד בשנה שלאחר מותו, ובהינתן שמדובר במשפחה שעלתה לבד לארץ ואינה דוברת השפה העברית, היא נעדרת כל אדנים משפחתיים וחברתיים להיתמך עליהם. בהקשר זה, ציינה ב"כ משפחת המנוח, כי בשל מחסום השפה והעומס המוטל על שירותי הרווחה, התקשתה המשפחה אף לקבל מענה מיטבי לקשייה.

בהמשך לאמור, ובטרם ניגשה לטעון את טיעוניה, הפנתה ב"כ המערערת את בית המשפט קמא לתסקיר בעניינו של המשיב, ממנו משתמע כי המשיב חוזר בו מהודייתו ביחס לעבירות השיבוש וההדחה. לאחר שהמשיב הבהיר כי הוא אינו חוזר בו מהודאתו, טענה ב"כ המערערת כי בשים לב לפגיעה בערכים המוגנים, לנסיבות הקשורות לביצוע העבירות ולפסיקה הנוהגת, יש לקבוע מתחם עונש הולם של 12-15 שנות מאסר בפועל לעבירת החבלה בכוונה מחמירה ומתחם של 3-5 שנות מאסר בפועל לעבירות השיבוש וההדחה.

באשר לעונש, טענה ב"כ המערערת כי בהינתן שהמשיב לא הודה במעשים בהזדמנות הראשונה; מאחר שהתנהגותו העבריינית היא שהובילה לקשיים הראייתיים שעמדו בבסיס ההגעה להסדר טיעון; נוכח התסקיר השלילי שניתן בעניינו, ממנו עולה, בין היתר, כי הוא לא לוקח אחריות מלאה על מעשיו ונעדר אפיק שיקומי; ולאור שיקולי הרתעת היחיד והרבים – יש למקם את המשיב באמצע של כל מתחם באופן מצטבר. בנוסף, נוכח הנזק הקשה שנגרם כתוצאה מהאירועים בהם הודה והורשע המשיב, יש להטיל עליו תשלום פיצוי מקסימלי בגובה 258 אלף ₪ למשפחת המנוח.

ב"כ המשיב הגישה אסופת פסיקה ומכתבי המלצה, וטענה לקביעת מתחם עונש הולם של 9-24

חודשי מאסר בפועל, בשים לב לפסיקה ולנסיבות הביצוע המיוחדות למשיב, ובראשן העובדה שהמשיב לא פעל באלימות עד שהותקף על-ידי צפיר, לא החזיק בכלי תקיפה ופעל כחלק מחבורה. באשר לעונש, טענה ב"כ המשיב כי יש להשית עליו 18 חודשי מאסר בפועל, נוכח תקופת מעצרו מאחורי סורג וברית ובאיזוק אלקטרוני, חזרתו בתשובה לאחר האירוע, הנזק התדמיתי והאישי שנגרם לו כתוצאה מפרסום ההליך בתקשורת והעובדה שהוא היחידי מבין כלל התוקפים שנשפט.

באשר לטענת ב"כ המשיב לאכיפה בררנית, צוין עוד במעמד דיון הטיעונים לעונש על-ידי המערערת, כי במסגרת חקירת האירועים מושא התיק, הוחלט להגיש כתבי אישום בכפוף לשימוע נגד מעורבים נוספים. להשלמת התמונה, תעדכן המערערת כי לאחר הליך שכלל, בין היתר, בחינה עדכנית של חומרי חקירה, עריכת שימועים למעורבים קטינים חשודים נוספים וקבלת האישורים המתאימים להגשת כתבי אישום – הוגשו ביום 26.9.24 תשעה כתבי אישום נוספים נגד נאשמים המעורבים בתקיפתו של המנוח, בהם שמונה נאשמים קטינים ושני נאשמים בגירים.

המשיב, בדברו האחרון, ציין כי הוא **"מביע חרטה מעומק ליבי"** על מעורבותו באירוע והצטער **"על הסוף הטרגי"**.

- העתק פרוטוקול דיון הטיעונים לעונש מיום 18.7.24 רצ"ב ומסומן ו'.
- העתקי תצהיר נפגעי העבירה וטיעוני המערערת לעונש, רצ"ב ומסומנים ז' ו-ח', בהתאמה.
- העתק מכתבי המלצה שהוגשו כראיות לעונש מטעם המשיב רצ"ב ומסומן ט'.

12. ביום 12.9.24 גזר בית המשפט קמא את דינו של המשיב. לאחר שסקר את עובדות כתב האישום המתוקן במסגרת הסדר, את ראיות וטיעוני הצדדים לעונש, את תסקיר שירות המבחן ואת דברו האחרון של המשיב, עמד בית המשפט קמא על הערכים המוגנים בהם פגע המשיב. בתוך כך, מנה בית המשפט קמא את ההגנה על חיי אדם, שלמות גופו, כבודו ותחושת הביטחון האישי במרחב הציבורי, לצד הגנה על שלטון החוק והסדר הציבורי, טוהר החקירה המשטרתית וההליך המשפטי, אמון הציבור במערכת המשפט וההגעה לחקר האמת. בשים לב למהות ולאופי המעשים של המשיב, נסיבות ביצועם והתוצאות הקשות של האירועים המיוחדים למשיב, נקבע ש"אין ספק כי הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים [...] הינה בעוצמה גבוהה" (פס' 38 לגזר הדין).

לאחר מכן, עמד בית המשפט קמא על נסיבות ביצוע המעשים, ובתוך כך קבע כי **"לא יכול להיות חולק באשר לחומרת מעשיו של הנאשם"** (פס' 39 לגזר הדין). בית המשפט קמא הדגיש את העובדות בהן הודה המשיב, ובפרט התערבותו בסכסוך שהוא לא צד לו לאחר שטופל על-ידי המשטרה; היותו בגיר אשר הוביל באופן מתוכנן ויזום חבורה גדולה של נערים מצוידים בכלי תקיפה לעימות עם המנוח וחבריו; תקיפתו את המנוח יחד עם חבורת הנערים באכזריות; בעיטתו במנוח לאחר שנדקר בבטנו באופן שהוביל את המנוח להתמוטט על הרצפה; ופעילותו לשיבוש הליכי משפט ולהדחת עד, על רקע חששו שמעשיו תרמו למותו של המנוח (פס' 45-39 לגזר הדין).

בהמשך, סקר בית המשפט קמא את הפסיקה שהוגשה על-ידי הצדדים, וקבע כי יש קושי ללמוד מזו לעניין מתחם העונש ההולם. זאת, משום שהמערערת הציגה פסיקה המתייחסת למקרים חמורים יותר בעבירת החבלה בכוונה מחמירה, בעוד שההגנה הגישה פסיקה בעבירות אלימות שהעונש הקבוע בצידן נמוך יותר מהעבירות שבהן הורשע המשיב (פס' 50 ו-52 לגזר הדין). לאור האמור, הפנה בית המשפט קמא לשני פסקי דין של בית המשפט המחוזי, בהם הורשעו נאשמים

בביצוע עבירה של חבלה בכוונה מחמירה, נקבעו מתחמי ענישה של 5-8 ו-11-7.5 שנות מאסר בפועל, והוטלו עונשים של 63 חודשים ו-10 שנים מאסר בפועל, בהתאמה (פס' 54 לגזר הדין).

לאור כל האמור לעיל, ובטרם קבע את מתחם העונש ההולם, סבר בית המשפט קמא כי יש להשקיף על כל העבירות בהן הורשע המשיב ככאלו שבוצעו כחלק ממסכת עבריינית אחת בשל הקשר המהותי הענייני ההדוק בין, ולקבוע מתחם עונש הולם אחד לכולן. עם זאת, הודגש, כי על המתחם ועל העונש לשקף את חומרת מכלול המעשים (פס' 33 לגזר הדין). בנסיבות העניין, קבע בית המשפט קמא כי **מתחם הענישה הראוי נע בין 5-8 שנות מאסר בפועל**, בצירוף עונשים נלווים.

באשר לגזירת עונשו של המשיב, צוינו השיקולים בשתי כפות המאזניים. מחד, נשקלו לקולא הודאתו של המשיב, הגם שזו התקבלה לאחר מספר דיוני הוכחות, מאחר שבעקבותיהם תוקן כתב האישום באופן משמעותי; גילו הצעיר; העדר עברו הפלילי; מכתבי ההמלצה שהעידו על אופיו החיובי; והתקופה הממושכת בה שהה במעצר, לרבות באיזוק אלקטרוני. מאידך, נשקל לחובתו תסקיר שירות המבחן, שהעלה תמונה בעייתית בעניינו.

בפרט, ציין בית המשפט קמא כי שירות המבחן התרשם שהמשיב מכיר באופן חלקי בביצוע העבירות, משליך את האחריות למעשיו על גורמים חיצוניים, לא מסוגל לבטא אמפתיה כלפי המנוח ומשפחתו, והחרטה שהביע – מקורה במחירי ההליך הפלילי על חייו ומשפחתו. כן, ציין בית המשפט קמא כי יש לתת משקל לשיקולי הרתעת יחיד ורבים. לאור האמור, קבע בית המשפט קמא כי נכון יהיה למקם את עונשו של המשיב ברף התחתון-בינוני של מתחם העונש ההולם, וגזר על המשיב את העונשים המפורטים ברישא להודעה זו.

13. מכאן הערעור.

14. למען הנוחות, תציין המערערת כי כל ההדגשות מכאן והלאה אינן במקור.

נימוקי הערעור

15. כתב האישום שבו הודה והורשע המשיב מתאר אירוע אלימות אכזרי, בעל דרגות חומרה רבות. המשיב, שלא הכיר את המנוח ולא היה קשור לאירוע התקיפה הראשון שבו המנוח נחבל, הגיע למקום שבו אירעה תקיפה זו והיה מודע לכך שהאירוע טופל ונסגר על-ידי המשטרה. על אף האמור, **ובחלף 15 דקות** לאחר שהמשטרה עזבה את המקום, בחר המשיב מיוזמתו ובאופן מתוכנן, לשוב לזירה יחד עם ליית וחבורת הנערים – רובם קטינים ורובם מצוידים בכלי תקיפה – במטרה להתעמת עם המנוח וחבריו, על מנת להשליט סדר ולעשות דין במנוח כראות עיניו.

16. המשיב פנה למנוח ולחבריו אשר היו בדרכם לעזוב את המקום, קרא לעברם במטרה לחרחר ריב, ויצר במילותיו ובסחיפת החבורה אחריו את הסיכון למתקפה ההמונית, שלבסוף הובילה לתוצאה הטרואגית – מותו של המנוח. יחד עם ליית וחבורת הנערים, המשיב תקף את המנוח וחברו באופן אכזרי, רבים מול שניים בודדים, ולאחר שהמנוח נדקר, בעט בו במקום הדקירה, דבר שהוביל להתמוטטותו. אם לא די בכך, המשיב הסתלק מהמקום מבלי שהזעיק עזרה, ולאחר מכן, מתוך חשש שבעיטתו היא זו שהובילה למותו של המנוח, פעל לשבש הליכי משפט בהעלמת הבגדים שלבש, ובהמשך פעל להדיח עד, כשהורה לליית למסור גרסה שקרית בחקירה.

17. על רקע האמור, המערערת תטען כי עונשו של המשיב אינו מתיישב עם המסר הברור והחד-משמעי

שיצא מבית משפט נכבד זה, באשר לצורך בתגובה עונשית מחמירה ומרתיעה לאלימות הרוחות ברחובות ישראל, ולתופעה הבזויה, ולצערנו המתרחבת, של חרחור ריב ועשיית דין עצמית, תוך שימוש באלימות קשה. כבר לפני כעשור, קבע בית המשפט הנכבד בע"פ 273/14 מדינת ישראל נ' טאהא (25.12.14) כי:

"יש מקום לכך שגם בית המשפט יתרום את חלקו למלחמה נגד האלימות. לעתים יש תחושה שכל אמרה לא נכונה או התנהגות, שבעיני אחר סוטה מן השורה, ולו במקצת, מהווה הצדקה עבור הפוגע וסביבתו לפגוע באמצעות נשק קר ביחיד ובסביבתו" (פס' 9 לפסק הדין).

ממדי מגפת האלימות ותחושת חוסר הביטחון התרחבו ופשטו בחברה הישראלית בעשור האחרון, וחדשות לבקרים אנו עדים למתקפות, לתגרות, לקטטות ולהתפרעויות המוניות שפורצות לעתים בגין סכסוכים של מה בכך, וגובות מחיר בלתי נתפס של חיי אדם. על כל אזור בחברה הישראלית לשקול פעמיים, ואף לפחד לעמוד על דעתו או להביע תרעומת או קושי, מאחר והוא אינו יודע מי עומד מולו, למי קשור העומד מולו ומה יבולע לו אם יעז לפתוח את פיו. הדברים נכונים מקל וחומר בענייננו, שעה שהמנוח הותקף ונחבל באירוע שאליו המשיב כלל לא היה צד. על אף שאירוע זה טופל ונסגר על-ידי המשטרה, המשיב החליט שהוא אינו מסתפק בכך, ופעל על מנת להשליט סדר ולעשות דין כראות עיניו.

18. אלימות כפי שארעה מצד המשיב במקרה דנן פוגעת בערך המוגן והמקודש מכל – זכותו של כל אדם לחיים וזכותו לשלמות גופו. ביחס למקרים של מתקפה אלימה, המונית ויזומה, כגון זו שבתיקנו, נפסק בעבר (ע"פ 7637/05 שלמה יוסף נ' מדינת ישראל [5.7.07], בעמ' 34 ו-8) כי:

"לעיתים מזומנות, מזומנות מדי, באים בפנינו תיקי אלימות קשים שהפכו לדאבון הלב לחזון נפרץ, ולא אחת מתקפדים חיי אדם בתגרות, שראשיתן 'חיסול חשבונות'. בתי המשפט מצווים ליתן יד לשירות התופעה, באמצעות נשקם היחיד במאבק זה, הוא העונש: [...] הגיעה השעה להחמיר בענישתם של עבריינים בתחום זה ויפה שעה אחת קודם.

[...]

מעשי האלימות הקשים המשתוללים במקומותינו בתקופה האחרונה ללא תקנה גובים קורבנות. בתקופה קשה זו מצווים בתי המשפט להכביד את ידם בכל הנוגע לגילויי האלימות. במקרים כעין אלה נסוגות הנסיבות האישיות מפני האינטרס הציבורי לשמר את ערך החיים ושלמות הגוף לכל אזור. דינו של כל משתמש באלימות ועושה דין לעצמו לשבת מאחורי סורג וברח לתקופה משמעותית, ומקומו לא יכירנו בחברה נורמטיבית".

בעניין זה, הודגש בפסיקת בית המשפט הנכבד כי ככל שהמתקפה אלימה, משולחבת והמונית יותר, כך גובר הסיכון שבצידה, ובהתאם גוברים גם חומרתה והעונש שיש להטיל על המעורבים בה:

"במעשיהם של המשיבים, כשלעצמם, נעוצה חומרה רבתי. לא פעם, עמד בית משפט זה על חומרתן של עבירות אלימות הנעשות במסגרת התפרעות המונית. [...] מלבד הסכנה המוחשית בהתפרעות אלימה, מעשה זה אף זורה אימה וחרדה בציבור ומערער את יסודות שלטון החוק וגורמי האכיפה בכך שהפורעים מלבים במו ידיהם את בעירת האלימות" (ע"פ 8114/22 מדינת ישראל נ' מחמד ראזם ואח' [30.1.23], בפס' 17).

"התפרעויות של המונים בכלל [...] צריכות לזכות בתגובה עונשית קשה וכוואבת. [...] כך נוהגת מדינת חוק. כך זכאים לצפות כל הבאים בשעריו של בית המשפט" (ע"פ 2285/05 מדינת ישראל נ' אסחאק חמד [5.12.05], בפס' 7).

19. נוכח דברים אלו, תטען המערערת כי העונש שהשית בסופו של יום בית המשפט קמא על המשיב רחוק מלהלוך את חומרת העבירות שבהן הוא הודה והורשע – בפרט בנסיבות ביצוען יוצאות הדופן – ואינו מתיישב עם שיקולי ההלימה וההרתעה הזוכים למעמד בכורה בעבירות אלימות. המערערת תטען כי שגה בית המשפט קמא כאשר קבע מתחם ענישה נמוך, וכאשר גזר את עונשו של המשיב בסמוך לתחתית המתחם, אף בניגוד לקביעה שלו עצמו, והכל כפי שיפורט להלן.

שגה בית המשפט קמא בקביעת מתחם העונש ההולם

20. המערערת תטען כי שגה בית המשפט קמא בקביעת מתחם העונש ההולם בעניינו, שכן המתחם שנקבע – בין 5-8 שנות מאסר בפועל – אינו משקף כראוי את נסיבותיו החמורות של המקרה. מדובר במתחם שגוי שאינו הולם את מעשיו של המשיב, את התכנון שקדם להם, את הסיכון העצום שיצרו אלו כלפי הציבור בכלל והמנוח בפרט, את הנזק שנגרם למנוח כתוצאה מהתקיפה, ולא כל שכן את העבירות שבהן הודה והורשע המשיב, את הענישה החמורה הנהוגה בפסיקה בגין אלו, ואת הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשיו.

21. בראשן של העבירות שבהן הודה והורשע המשיב בכתב האישום המתוקן במסגרת הסדר, נמצאת עבירה החבלה בכוונה מחמירה. המערערת תזכיר כי העונש המקסימלי בגין עבירה זו לבדה עומד על 20 שנות מאסר. בית המשפט הנכבד התייחס בפסק דין שניתן אך לפני חודשים ספורים למשמעותו של העונש הקבוע בצד עבירה זו, ובתוך כך קבע והדגיש כי:

"העבירה שבה עסקינן – גרימת חבלה בכוונה מחמירה – גוררת אחריה עונש מירבי של עשרים שנות מאסר. כך קבע המחוקק ומילותיו אינן בגדר מילים ריקות. [...] עונש מירבי הקבוע בחוק איננו בא לסמן רק את גבולה העליון של סמכות הענישה הנתונה בידי בתי המשפט. מדובר בעמדתו הערכית של המחוקק ביחס לחומרת העבירה, ועלינו לקיים את דברו.

בבוא לגזור את עונשו של נאשם בגדרו של סימן א'1 לחוק העונשין, על בית המשפט לצאת אפוא מתוך הנחה כי העונש המירבי הוא העונש שיש להטילו בנסיבות חמורות ביותר; כי בנסיבות בעלות חומרה בינונית מן הראוי, ככלל, להטיל על הנאשם את מחצית העונש המירבי; וכי בנסיבות מקלות מן הדין הוא שעונשו של הנאשם יוקל בהתאם" (ע"פ 8515/23 פלוני נ' מדינת ישראל [17.7.24], בפס' 6-7).

לאור דברים ברורים ונהירים אלו של בית המשפט הנכבד, תטען המערערת כי המתחם שקבע בית המשפט קמא, אשר הרף התחתון שלו עומד על חמש שנות מאסר בלבד, מלמד על השגיאה שנפלה בתפיסתו את החומרה שבאירוע מושא תיק זה, ועל כן – אינו יכול לעמוד.

22. המשיב הודה והורשע, בהתאם למפורט בכתב האישום המתוקן במסגרת הסדר, בעבירה לפי סעיף 329(א)(2) לחוק. עם זאת, העובדות המפורטות בכתב אישום זה (ר' בפרט סעיף 15 **בנספח ג'**), בהן הודה כאמור המשיב, מתאימות יותר להרשעתו בסעיף 329(א)(1), והדברים אף עולים ביתר שאת מגזר דינו של בית המשפט קמא (פס' 39 לגזר הדין). מכל מקום, המערערת תטען כי אין לסעיף

שבו הודה והורשע המשיב נפקות מעשית לערעור זה, שכן המחקק ייחס לשני הסעיפים הנזכרים דרגת חומרה זהה, ובהתאם קבע בצד שניהם עונש מקסימלי זהה של 20 שנות מאסר בפועל.

23. המערערת סבורה, בכל הכבוד הראוי, כי לא ניתן להעלות על הדעת שבגין המעשים שבהם הודה והורשע המשיב – להתערב בסכסוך של מה בכך שהמשיב כלל לא היה צד לו ולמעשה הצית אותו מחדש, לאחר שטופל ונסגר על-ידי המשטרה; לאתר את המנוח כדי לפגוע ולחבול בו; לשוב לזירת האירוע בראש חבורת נערים, רובם קטינים ורובם מצוידים בכלי תקיפה, במטרה להתעמת עם המנוח וחברו; לחרחר ריב ולעשות דין למנוח ולחברו כראות עיניו; להוביל ולהשתתף בתקיפה אלימה ואכזרית של המנוח וחברו, עשרות משתתפים נגד שניים; לבעוט במנוח באזור שבו נדקר, באופן שהוביל להתמוטטותו; ולהסתלק מהמקום, תוך השארת המנוח חבול ומדמם – יוטל עונש מאסר כה נמוך.

24. המערערת תטען כי משקלן המצטבר של הנסיבות המופלגות בחומרתן שבהן הודה והורשע המשיב, כמפורט בפסקה לעיל, מחייב כי נקודת המוצא לגזירת הדין תהא העונש המקסימלי הקבוע על פי-דין בצד עבירת החבלה בכוונה מחמירה – 20 שנות מאסר בפועל. בפרט, תטען המערערת כי לא ניתן להלום עונש של 5 וחצי שנות מאסר עם האלימות הקשה והאכזרית של המשיב, בהיותו מחולל האירועים, הגורם בלעדיו אין, ויוזם ומוביל התקיפה נגד המנוח. המערערת סבורה כי במתחם הענישה שאליו היא עתרה בבית המשפט קמא – הנע בין **12-15 שנות מאסר בפועל** לעבירת החבלה בכוונה מחמירה, יש כדי לתת ביטוי ראוי לחומרתם יוצאת הדופן של האירועים בהם הודה והורשע והמשיב, ולהעביר מסר חד ובלתי-מתפשר לאלו המעזים לפנות לעשיית דין עצמית באמצעות אלימות, אשר הפכה למכת מדינה ולתופעה נפוצה במחוזותינו.

25. המערערת תוסיף ותטען כי שגה בית המשפט קמא כאשר נתן משקל לקולא לעובדה שהמשיב לא עשה בעצמו שימוש בכלי נשק במהלך תקיפת המנוח. המערערת תזכיר כי למשיב יוחסה גרימת חבלה מחמירה בכוונה **בצוותא**, ומשכך, גם אם לא נשא כלי נשק בעצמו, הרי שהוא שותף שווה לתקיפה האכזרית של המנוח, אותה הוביל, כשהוא עומד בראש חבורה המצוידת בכלי תקיפה.

26. בנוסף, תציין המערערת כי בפסיקת בית המשפט הנכבד נקבע זה מכבר, כי **"החומרה הטמונה בשימוש בנשק לצורכי תקיפה נעוצה, בין היתר, בעובדה ששימוש כזה עשוי להגדיל את הנזקים הנגרמים מהתקיפה. עצם בחירתו של אדם שלא להשתמש בכלי נשק בעת תקיפה אינה יכולה להוות נסיבה מקלה משמעותית, אם הנזק שנגרם בסופו של דבר הוא כה מופלג"** (ע"פ 2579/20 מדינת ישראל נ' גפן אוחנה [13.5.21], בפס' 15). דברים אלו נכונים מקל וחומר בענייננו, שכן המשיב לא רק יזם, הוביל והשתתף בתקיפה האכזרית של המנוח, אלא אף בעט בו במקום הדקירה והוביל להתמוטטותו, באופן שהוביל את המשיב לחשוב כי בכך גרם למותו של המנוח. זאת, כפי שציינה בעצמה ב"כ המשיב במסגרת הטיועונים לעונש: **"המשיב היה עם חבריו אחרי האירוע, וכשהם הבינו שמדובר בפצוע אנוש, הנאשם בהחלט נבהל וחשש שהבעיטה שלו הרגה אותו"** (נספח ו', בעמ' 279, ש' 6-7 לפרוטוקול הדיון; ר' גם בפס' 41 לגזר הדין).

27. עוד תטען המערערת כי שגה בית המשפט קמא כאשר לא התייחס לכך שמעשיו של המשיב אירעו **כרבע שעה** לאחר שהמשטרה, ובהתאם גם המשיב שצפה בה, עזבה את המקום וסגרה את אירוע התקיפה הראשון שבו נחבל המנוח. פרק הזמן שחלף בין עזיבת המשטרה והעובדה שהמשיב נדרש לאתר את המנוח שפנה להמשיך בדרכו, מלמדים כי מעשיו החמורים לא בוצעו בלהט הרגע, אלא

כי הם תוצאה של תכנון מקדים לאחר שהות שהיה בה די כדי שהמשיב יירגע וישקול את מעשיו.

28. בכך, מקרה זה שונה ממקרים אחרים המוכרים בפסיקה של תקיפה, במהלכה כלי נשק קר נשלף בלהט הרגע לפתרון סכסוך, וחמור ממנו אף יותר. לא רק שהמשיב התערב בעימות של מה בכך שהוא אינו צד לו ושהסתיים זה מכבר; אלא, שבפרק הזמן עובר לתקיפה, המשיב שקל את מעשיו **ובחר לחפש** ולתקוף את המנוח, ובכך יצר במו ידיו מוקד עימות נוסף וחדש. בחירה זו הובילה אותו לאיתור המנוח בלוויית חבורת נערים המצוידת בכלי תקיפה, להובלת החבורה למנוח, להתעמתות מילולית מכוונת עימו, ולבסוף – לתקיפתו האכזרית יחד עם החבורה, ולבעיטה שהובילה להתמוטטותו לאחר שנדקר על-ידי מי מהתוקפים.

29. בית המשפט הנכבד, עמד בפסק דין שניתן אך לפני כשנה, על הצורך לנקוט בענישה מחמירה ומרתיעה בנסיבות בהן חלף זמן בין תום הסכסוך הראשוני לתקיפה המחודשת:

"בענייננו, החשיבות שבענישה מחמירה ומרתיעה נובעת לא רק מחומרת העבירה, אלא אף מנסיבות ביצועה. כך, יש ליתן משקל לעובדה כי בין הקטטה לבין הדקירות חלפו כעשרים דקות – פרק זמן משמעותי דיו על מנת לספק למשיב שהות להירגע [...] ולהרחיק עצמו ממקום האירוע. חלף זאת, בחר המשיב בהסלמת האירוע באופן קיצוני, באמצעות התנפלות על המתלונן ודקירתו בסכין" (ע"פ 3867/23 מדינת ישראל נ' אביאל שנקור (11.6.2023), בפס' 9-10 לפסק דינו של כב' השופט ע' גרוסקופף).

והדברים נכונים מקל וחומר בענייננו, בו המשיב כלל לא היה צד לסכסוך הראשוני. המשיב הסלים את המצב כשבחר לפתוח את הסכסוך מחדש, לאתר את המתלונן ולתקוף אותו בחלוף כרבע שעה.

30. על כן, המערערת תטען כי נסיבות ביצוע עבירת החבלה בכוונה מחמירה – כל אחת בנפרד, ובוודאי שמשקלן המצטבר ביחד – צריכות היו להביא לקביעת מתחם עונש הולם גבוה באופן משמעותי ממתחם העונש שנקבע על-ידי בית משפט קמא.

31. כמו כן, תטען המערערת כי שגה בית המשפט קמא שגיא נוספת כאשר לא נתן משקל מספק במסגרת קביעת מתחם העונש הראוי לעבירות הנוספות שבהן הודה והורשע המשיב – שיבוש מהלכי משפט והדחה בחקירה, בנסיבות ביצוען. המערערת תטען כי בית המשפט קמא לא נתן משקל משמעותי לכך שהמשיב הביע זלזול עמוק בשלטון החוק והעדר מורא מאימתו פעמיים – הן כאשר פעל **"מתוך רצון מעוות 'להשליט סדר'"**, לאחר שלא היה שבע רצון מטיפול המשטרה, ועל כן הצית את הסכסוך מחדש במטרה לעשות דין במנוח כראות עיניו (פס' 40 לגזר הדין); והן כאשר פעל לשבש את החקירה, באמצעות העלמת הבגדים שלבש במהלך האירועים, ונתן הוראה לליית לשקר בחקירה, במטרה למלט את עצמו מהדין, לאחר שחשש כי **"הבעיטה שלו הרגה אותו"** (את המנוח – ר.מ.) **"(נספח ו', בעמ' 279, ש' 6-7 לפרוטוקול הדיון)**.

32. עבירות שיבוש מהלכי משפט והדחה בחקירה הן עבירות חמורות העומדות בפני עצמן, ולא בכדי בחר המחוקק להגדירן כעבירות פשע, אשר העונש הקבוע בצידן הוא 3 ו-5 שנות מאסר, בהתאמה. המדובר בעבירות שביכולתן ליצור פגיעה אנושה באפשרות של רשויות אכיפת החוק לבצע את עבודתן נאמנה, ובכך להוביל לתוצאות שגויות של ההליך הפלילי, ובמקרי קיצון, כבענייננו, אף לסכל את היכולת להגיע לחקר האמת, ובהתאם לעשות צדק. לאור תכליות אלו, העניקה פסיקת בית המשפט הנכבד משקל מהותי למורשעים בעבירות אלו, בפרט, כאשר החקירה ומהלכי

המשפט המסוכלים נוגעים לעבירות חמורות, ובייחוד בנסיבות שבהן פעל הנאשם במטרה למלט את עצמו מהדין (ע"פ 10577/02 אלון שמש ושחר קורקוס נ' מדינת ישראל [5.5.24], בפס' 21).

33. עוד תטען המערערת, כי רכיב מהותי ממנו התעלם בית המשפט קמא בהתייחסו למשקל שיש לתת לעבירות השיבוש וההדחה בקביעת מתחם העונש הראוי, הוא ראש הנזק הממשי שגרמו אלו למשפחת המנוח, נפגעי העבירה. על ראש נזק זה עוד יורחב בהמשך, אך להמחשת עוצמתו ופגיעתו האנושה, תפנה המערערת לתצהיר שהגישו האחרונים (ר' נספח ז', בפס' 15 ו-22): **"הידיעה שבסופו של דבר לא תהיה סגירת מעגל מפני שהרוצח לא ייתן את הדין, הופכת את חיינו לגיהנום. [...] לולא ההתנהלות של אדרי (המשיב) שהסתיר ושיבש והיקשה מאוד על ביצוע תקין של החקירה, ייתכן והיו מצליחים להגיע לחקר האמת ומאפשרים גם למשפחה לקבל קצת שלוה"**.

34. על כן, המערערת תטען כי גם נסיבות הביצוע של עבירות שיבוש מהלכי המשפט וההדחה בחקירה – כל אחת בנפרד, ובוודאי שמשקלן המצטבר ביחד – צריכות היו להביא לקביעת מתחם עונש הולם גבוה יותר.

שגה בית המשפט קמא בקביעת עונשו של המשיב בתוך המתחם

35. המערערת תטען כי גם בכל הנוגע למיקומו של המשיב בתוך מתחם העונש ההולם, שגה בית המשפט קמא כאשר מיקם את המשיב מעט מעל לרף התחתון. החלטה זו של בית המשפט קמא אינה מתיישבת עם קביעתו-שלו, לפיה נכון היה למקם את המשיב ברף הנמוך-בינוני; אינה מעניקה משקל מספק לשיקולי הרתעה אישית, נוכח מאפייניו של המשיב ויחסו לביצוע העבירה, והרתעת הרבים; ואינה עולה בקנה אחד עם פסיקת בית המשפט הנכבד, באשר לאמות המידה שיש לשקול בעת קביעת עונשם של המורשעים בעבירת החבלה בכוונה מחמירה.

36. נסיבות מרכזיות המלמדות על הצורך למקם את המשיב בחלקו העליון של מתחם העונש ההולם, הן העדר לקיחת אחריות מלאה על ביצוע המעשים, העדר אמפתיה למנוח ולמשפחתו והעדר שילוב בהליכי שיקום. נסיבות אלו עולות ביתר שאת מתסקיר שירות המבחן בעניינו של המשיב, ואף מפסיקת בית המשפט הנכבד, אשר ראתה לנכון לתת להן משקל סובסטנטיבי בגזירת עונשם של נאשמים בנסיבות דומות.

37. עיון בתסקיר בעניינו של המשיב, מגלה כי הוא אמנם הודה בביצוע העבירה, אך שירות המבחן התרשם כי הוא **מקבל אחריות חלקית בלבד על מעשיו, מכיר באופן חלקי, שטחי ושולי בלבד בחלקו בביצוע העבירות, נוטה להשליך את האחריות למעשיו ולמצבו על גורמים חיצוניים, ולא מסוגל לבטא אמפתיה כלפי המנוח ומשפחתו**. ביטויי החרטה והאשמה שביטא המשיב, להערכת שירות המבחן, נבעו מאינטרסים אישיים-משפטיים של המשיב, ומקורם במחירים ובהשלכות של התנהגותו על חייו ומשפחתו. בתוך כך, נמצא שהמשיב נעדר כל תובנה אמיתית ביחס לחומרת מעשיו, וממוקד במידה רבה ברגשותיו ובצרכיו. הגם שהמשיב מסר כי הוא מעוניין להשתלב בהליך טיפולי, כשאפשרות זו עלתה – הוא הדגיש כי פעל מתוך כעס ודחף רגעי, ושלל צורך בטיפול. משכך, העריך שירות המבחן כי ישנה **רמת סיכון גבוהה להישנות התנהגות אלימה וברמת חומרה גבוהה** מצד המשיב, ולא בא בהמלצה על חלופת ענישה או שיקום במסגרת הקהילה בעניינו.

38. נוכח דברים אלו, תטען המערערת כי היה על בית המשפט קמא לצמצם את המשקל שניתן

להודאתו של המשיב, לגילו הצעיר ולהעדר עברו פלילי, ולבכר, כפי שעשה בית המשפט הנכבד במקרים אחרים, את הנסיבות שנמנו לעיל.

39. עוד תטען המערערת, כי נסיבות אלו – העדר לקיחת אחריות מלאה, חוסר אמפתיה כלפי המנוח ומשפחתו ואי-נכונות להשתלב בהליך טיפולי מותאם, אף היו צריכות להביא למתן משקל משמעותי לשיקולי הרתעה אישית, ובהתאם – להוביל להחמרת עונשו של המשיב ולמיקומו בחלק העליון של מתחם העונש ההולם, כמצוות סעיף 140' לחוק:

"מצא בית המשפט כי יש צורך בהרתעת הנאשם מפני ביצוע עבירה נוספת, וכי יש סיכוי של ממש שהטלת עונש מסוים תביא להרתעתו, רשאי הוא להתחשב בשיקול זה בבואו לקבוע את עונשו של הנאשם, ובלבד שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם".

40. על תכלית זו היה לקבל משקל משמעותי, נוכח קביעת שירות המבחן כי מצד המשיב נשקפת **רמת סיכון גבוהה להישנות התנהגות אלימה וברמת חומרה גבוהה**. שירות המבחן אבחן את המשיב כבעל נטייה לאימפולסיביות, המתקשה לווסת את דחפיו ובמצבי קושי או דחק נוטה לפעול בצורה אלימה. כן, נמצא שהמשיב מתקשה להירתם להליכי שיקום לאורך השנים (עוד בתיקים קודמים שנפתחו בעניינו ובמהלך מעצרו בתיק זה), וכעת שולל כל צורך בטיפול. דברים אלו ממחישים את הערכת שירות המבחן כי המשיב אינו מפנים את חומרת הסיכון שיצר במעשיו – שלדאבון הלב התממש בדמות קיפוח חייו של המנוח, ומדגישים ביתר שאת את הסיכון שעודנו נשקף ממנו לציבור. לאור האמור, תטען המערערת כי שגה בית המשפט קמא כאשר לא נתן משקל מספק לשיקולי הרתעתו האישית של המשיב, ואף לצורך להרחיקו מן החברה לתקופה משמעותית.

41. המערערת תוסיף ותטען כי גם שיקולי הרתעת הרבים היו צריכים לקבל משקל משמעותי יותר בגזר דינו של בית המשפט קמא, ולהוביל להחמרת עונשו של המשיב באופן מהותי ולמיקומו בחלק העליון של מתחם העונש ההולם, כמצוות סעיף 140' לחוק:

"מצא בית המשפט כי יש צורך בהרתעת הרבים מפני ביצוע עבירה מסוג העבירה שביצע הנאשם, וכי יש סיכוי של ממש שהחמרה בעונשו של הנאשם תביא להרתעת הרבים, רשאי הוא להתחשב בשיקול זה בבואו לקבוע את עונשו של הנאשם, ובלבד שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם".

42. בית משפט נכבד זה עמד לא אחת על הצורך בנקיטת עונשים מחמירים ומרתיעים לאלמות הרווחת ברחובות ישראל. צורך זה שיוחד עד כה לתופעת הסכינאות, ראוי שיורחב למאמצי רשויות אכיפת החוק למיגור התופעה הבזויה של חרחור ריב ותקיפה אלימה לשם עשיית דין עצמית. שיקול הרתעת הרבים הינו מהותי בפרט לא רק בשל התרחבות התופעה, אלא גם נוכח התרחבות מעגל הזעם מעבר לצדדים המקוריים לסכסוך – כמו בענייננו, שבו התערב המשיב בסכסוך שהוא כלל אינו צד לו והצית אותו מחדש, הגם שטופל ונסגר על-ידי המשטרה.

43. תקיפה המונית, אכזרית ואלימה מהסוג שיזם והוביל המשיב כלפי המנוח, אשר הפכה למראה נפוץ במחוזותינו, מחייבת אמירה ברורה וחד-משמעית מצידו של בית המשפט הנכבד. הטלת עונש של 5 וחצי שנות מאסר – קרי כרבע מהעונש המקסימלי הקבוע בצד העבירה שבה הודה והורשע המשיב – בתיק בעל נסיבות ביצוע כה חמורות, מייצרת מסר סלחני ומטעה כלפי הציבור, שאין בו כדי להרתיע אחרים מפתרון סכסוכים, שלהם או של אחרים, באמצעות אלימות חמורה.

44. המערערת תדגיש כי נוכח נסיבותיו החמורות ויוצאות הדופן של המקרה שלפנינו, שגה בית המשפט קמא כאשר לא יישם את הוראות החוק בדבר שיקולי הרתעת היחיד והרבים עקב בצד אגודל. המערערת סבורה כי די היה בשיקולים אלו כדי לחייב את בית המשפט קמא להטיל את עונשו של המשיב ברף העליון של המתחם, ותזכיר כי המתחם הראוי לו עתרה נע בין 12-15 שנות מאסר בפועל בגין עבירת החבלה בכוונה מחמירה בלבד.

ערעור על גובה רכיב הפיצויים שנפסק למשפחת המנוח

45. לבסוף, תטען המערערת כי שגה בית המשפט קמא כאשר הטיל על המשיב רכיב פיצוי נמוך למשפחת המנוח – בגובה 50 אלף ₪ בלבד. זאת, מבלי שנתן כל הנמקה בקביעת גובה הפיצוי, תוך שהתעלם מתמונת הנזק הרחבה שנגרמה למשפחת המנוח, ובמנותק מהפסיקה המנחה.

46. בית המשפט הנכבד עמד על חשיבותו הגבוהה של פיצוי הנפסק דווקא במסגרת ההליך הפלילי, בין היתר, לצורך הכרה בנזק ובסבל של הניזוקים מביצוע העבירה – הקורבנות ומשפחותיהם. בתוך כך, נקבע כי על גובה הפיצוי לשקלל הן את ה"עזרה הראשונה" והמיידיית הדרושה לנפגעי העבירה, קרי לכיסוי הסכום הריאלי של הנזק שנגרם (דנ"פ 5626/16 קארין אסרף ואח' נ' מדינת ישראל ואח' [13.9.17], בפס' 6 לפסק דינו של כב' השופט עמית); והן את הנזק המתמשך הצפוי לנפגעי העבירה, נוכח ההכרה בכך שמעטים מבין הקורבנות ומשפחותיהם פותחים בהליכים אזרחיים וממציים את זכויותיהם נגד העבריינים שפגעו בהם או ביקריהם (ע"פ 3673/15 פלוני נ' מדינת ישראל [14.3.16], בפס' לח'). זאת, בין השאר, משום שלאחר סיום ההליכים הפליליים נותרים נפגעי העבירה ללא המשאבים הנפשיים והכלכליים הדרושים לניהול תביעה אזרחית.

47. בין השיקולים שהוכרו בפסיקה לצורך הערכת הנזק שנגרם לנפגעי העבירה, התייחס בית המשפט הנכבד להשלכות הנפשיות, הכלכליות והמשפחתיות שנגרמו לנפגעי העבירה (ע"פ 3673/15 לעיל). כן, ניתן משקל גם לשיקולים בעלי ממד עונשי, כגון חומרת המעשים, הצורך בגינויים והתחשבות בעיקרון הגמול בענישה כמצדיק קורלציה בין חומרת המעשה לגובה הפיצוי (ע"פ 2418/17 קוטינה נ' מדינת ישראל [25.10.18]; ע"פ 961/16 אלהרוש נ' מדינת ישראל [25.11.18]). בתוך כך, גם במקרים שהסתיימו במותו של נפגע העבירה, אך לנאשם לא יוחסה אחריות לגרימת המוות והוא הורשע בעבירת חבלה בכוונה מחמירה – נקבע כי אין בשאלת האחריות כדי להפחית מעוצמת הנזק שנגרם למשפחת המנוח, וכי סכום הפיצוי יקבע "תוך שנשקלו מכלול אירועי הפרשה, ובהתחשב בסופה העגום" (ע"פ 3673/15 לעיל, בפס' לח').

48. כלל השיקולים אשר פורטו לעיל מתקיימים בענייננו, אך נעלמו לחלוטין מהחלטתו של בית המשפט קמא. בתוך כך, לא ניתן כל משקל לחומרת מעשיו של המשיב ולצורך בגינויים. בפרט, לא הובאה בחשבון במסגרת הערכת סכום הפיצוי הראוי קביעת בית המשפט קמא עצמו, לפיה המשיב הוא גורם בלעדי אין. ודוק – לולא הצתתו את הסכסוך מחדש; הובלתו את חבורת הנערים המצוידים בכלי תקיפה לעבר המנוח; חרחור הריב; השתתפותו בתקיפת המנוח; בעיטתו במנוח באכזריות כשהוא כבר דקור והותרתו במקום כשהוא פצוע ומדמם על הרצפה – ייתכן והתוצאה הטראגית הייתה נמנעת. אם לא די בכך, הוסיף המשיב פשע על פשע, ופעל להעלים ראיות ולהדיח עד בחקירה, באופן שהוביל לפגיעה קשה בניהול ההליך הפלילי.

49. כפי שעולה מתצהיר נפגעי העבירה, אירוע התקיפה שזם והוביל המשיב, אשר הוביל למותו של

המנוח, גרם לשורה של נזקים ישירים משפחתיים, רגשיים, נפשיים וכלכליים. משפחת המנוח עלתה כשנה לפני האירוע למדינת ישראל, והמנוח, בהיותו הבן הבכור מבין שישה ילדים, סייע רבות להשתלבות המשפחה בארץ הן בהיבטי פרנסת הבית והן בהיבטי התקשורת בשפה העברית עם גורמים בירוקרטיים שונים. על רקע האמור, הנזק הרגשי והנפשי מועצם פעמיים – ראשית נוכח מעשיו של המשיב, אשר שיבש מהלכי משפט ובכך מנע הגעה לחקר האמת, והותיר את משפחת המנוח ללא סגירת המעגל ההכרחית לשיקומם הנפשי; ושנית, בשל היכולת המצומצמת עד מאוד של רשויות הרווחה לשקם את בני משפחת המנוח, נוכח מגבלות השפה ופערי התרבות.

50. לאור האמור, המערערת תטען כי כלל התכליות הייחודיות של פיצוי הנפסק בהליך הפלילי תומכות בפסיקת פיצוי גבוה יותר בעבור בני משפחת המנוח בענייננו. במיוחד, ישנה חשיבות רבה למתן סעד משמעותי, נוכח הפגיעה העוצמתית והמורכבת במשפחת המנוח, והצורך המידי בשיקומה הנפשי והרגשי. לפיצוי זה, יש אף משמעות רבה מבחינת ההכרה החברתית בנזק המהותי שנגרם למשפחת המנוח, נוכח התוצאה הטראגית של האירוע.

לסיכום

51. האלימות הפושה בחברה הישראלית, ותחושת חוסר הביטחון המהותית שזו יוצרת בקרב הציבור הרחב, מחייבת הטלת עונשי מאסר ממשיים, מרתיעים וארוכים מאחורי סורג ובריח לכל מי שמחרחר ריב, יוזם ומוביל תקיפה אכזרית – והכל, על רקע של סכסוך של מה בכך. הדברים אמורים ביתר שאת כאשר תקיפה כאמור גובה מחיר בלתי נתפס של חיי אדם. מקרים כגון האירועים המתוארים בענייננו, אשר הפכו למחזה כמעט שגרתי במדינה, מחייבים אמירה ברורה וחדה מצידו של בית המשפט הנכבד: **אם חרחרת ריב, יזמת והובלת תקיפה אלימה ויצרת סיכון לציבור היכול להביא לפגיעה משמעותית – דע כי אתה צפוי לענישה כואבת, ארוכה וממשית.**

52. בגין חומרתן המופלגת של תקיפות אלימות ותוצאותיהן הקטלניות הפוטנציאליות, תטען המערערת כי העונש שיוטל על המעורבים בהן, ובפרט על מי שיוזם ומוביל אותן, חייב להיגזר מהעונש המקסימלי הקבוע בצד העבירה של גרימת חבלה בכוונה מחמירה – 20 שנות מאסר בפועל. עונש העומד על רבע מכך, כפי שהשית בית המשפט קמא על המשיב, מרוקן מתוכן את מצוות המחוקק, ומייצר מסר סלחני ומטעה כלפי הציבור, שאין בו כדי להרתיע את המשיב עצמו, ובוודאי שגם אין בו כדי להרתיע אחרים מפתרון סכסוכים, שלהם או של אחרים, באמצעות שימוש באלימות חמורה.

53. **אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבל את ערעור המדינה ולהחמיר את העונש שהוטל על המשיב בצורה ניכרת, לצד העלאת רכיב הפיצוי שנפסק למשפחת המנוח.**

רחל מטר
מנהלת המחלקה הפלילית
פרקליטות המדינה

היום, 27 אוקטובר 2024,

כה' בתשרי, תשפ"ה